

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Pentru redresarea morală a neamului

Credința este temeliea unei națiuni; elementul de coeziune între indivizi și diferitele straturi sociale. Ea trebuie privită sub cele două aspecte: credința în Dumnezeu și într'un ideal, pe care — individ sau popor — și-l fixează în viață.

Sentimentul religios este acum într'o oarecare creștere, credința creștină reprezentând pretutindenea supremul punct la care s'a ajuns pe scara concepției religioase. Idei religioase se mai găsesc în diferitele credințe din Orient, însă în nici una nu se ridică raportul dintre individ și individ la aceeași înălțime ca în creștinism. Iubește de deaproapele tău ca pe tine însuși! — Fă bine celui ce făcutu-ți-a rău! Aici este măreția creștinismului.

Spiritul religios a fost puterea înaintașilor și trecutul istoric ne este martor al pătrunderii sale în sufletul celor mici ca și a celor mari. Astăzi se observă a artificializare a vieții religioase. Mergem la biserică din obișnuință, și nu dintr'o necesitate sufletească, iar în decursul sfintelor slujbe nu ne lăsăm cucerii de atmosfera îndumnezeirii omenescului trecător. Privim credința ca ceva perimat. — Ne complacem într'un fel de nihilism, încercat în multe mari state și în special în Rusia, unde se trăește o formă de viață închisă, în care individul neavând discernământul faptelor, nu s'a întrebat ca va pune în locul vechilor altare dărâmate. Astăzi ființa umană simte nevoia unei credințe, a unei comuniuni cu zenitul albastru, și fără ea nu poate exista o națiune trainică.

Se poate vedea aspectul dezastruos pe care-l prezintă multe din familiile noastre dela oraș, lipsite de duhul credinței. Copiii sunt, pentru aceste familii, un chin, o povară care le împiedică libertatea de a se conduce numai după poftele păcătoase. Aceștia n'au niciun ideal în viață și nici o concepție superioară de sacrificiu pentru odraslele lor.

Vremurile ne silesc să ne schimbăm, prin școală și celelalte instituții de educație; să readucem stăpânirea sentimentului religios în sanctuarul familiar.

În absența sau dezinteresul familiei, să fixăm tineretului un ideal; să-i întărim credința în Dumnezeu și Biserica Sa; să-l învățăm să-și plece genunchii cu smerenie în fața altarelor; să rostească cu evlavie rugăciunea domnească: „*Totul Nostru*“ și să mărturisească în toate ocaziunile nețărmurita-i comuniune cu Divinitatea. În școală ca și în societate, acasă și la biserică, în muncă și repaus, sufletul tinerelor generații, aducă-și aminte de Dumnezeu și urmeze neîncetat învățătura Domnului.

Acest lucru se câștigă prin: participare la slujbele religioase, procesiuni, mărturisiri, cu-minecări, deprinderi creștine și respectul pentru cele sfinte.

Dacă ne închinăm ființelor dragi, dacă în istoria unui neam găsim exemple demne de imitat, cu atât mai mult se cuvine să ne închinăm Dumnezeirii.

Este dureros când nu ne dăm seama de cuvintele preotului: „Pace vouă!“ „Capetele voastre Domnului să le plecați!“ Atitudinea pe care mulți o au în biserică, în aceste momente solemne, dovedește o lipsă totală de pregătire și înțelegere față de ceea ce se petrece la altarul sfânt.

O datorie a ciasului de față este: Altarele să nu mai rămână goale. Tineretul să învețe că, fără de credință, individul este o corabie fără pânze, un nimic în fața infinitului.

Cine nu știe ce să creadă, înseamnă că nu are nici cea mai mică personalitate; își schimbă ideile după cum suflă vântul.

Pentru restabilirea deprinderilor creștine și reînvierea credinței străbune, preoții sunt chemați să simtă cu adevărat ceea ce propo-

văduesc, să slujească pătrunzător și înălțător, să fie ai altarelor și ai lui Dumnezeu.

În acest fel, tineretul va fi învățat să-și plece genunchii în fața icoanelor, la care s'au rugat strămoșii veacuri de-a rândul.

În sufletul tinerilor, credința religioasă trebuie să fie stăpânită de dorința de a reuși în toate acțiunile bune, iar școala să urmărească fortificarea acestei credințe, pentru asigurarea vecinicii Neamului.

I. Vartaciu.

Prolog la Cer...

Astfel își intitulează articolul său S. Bulgakoff, când vorbește despre lumea bolșevismului, care s'a abătut asupra Rusiei ortodoxe. Nicio catastrofă din istorie nu se poate compara cu a căderii monarhiei rusești. Un miracol al Răului a fost împlinit și Satana a reușit ca să nimicească sufletul rusesc. Forța brutală s'a lășit în mod uimitor-sângele și otrava, corupția și nelegiuirea s'au întins într'un fel înspăimântător pe pământul Rusiei.

Noi am văzut, spune același scriitor rus, cum noaptea acoperă Rusia; capul și picioarele ei sunt cuprinse de lepră și transformate în „Sovdepia”, adică în negarea completă atot ceea ce este rus în Rusia. Moartea, putrezirea, extasul Răului, au luat locul celor sfinte. Și Rușii nu sunt în stare și sufletele lor nu știu să exprime, și cum să numească această nimicire a lor.

În grija lui cea mare, scriitorul se întreabă: de ce „poporul ales” a avut în timpurile de deznădejde profeții lui, iar noi nu-i avem? Poate așa este voința Providenței? Sau poate ceea ce s'a abătut asupra Rusiei, a fost un destin puternic, o predestinație a vieții naționale și individuale: „Iar pe cari i-a hotărât mai înainte: pe aceia i-a și chemat; și pe cari i-a chemat: pe aceia i-a și îndreptat, iar pe cari i-a îndreptat: pe aceia i-a și preamărit” (Romani VIII, 30).

Destinul rusesc din primele zile ale existenței și până acum a fost deosebit de a altor națiuni și unic de altfel în istorie.

Fiecare destin național și fiecare popor care s'a încreștinat, are ceva misterios. *Destinul rusesc este un mister, e gândirea tristă și de aceea gândurile Rușilor se îndreaptă spre Cer.*

Istoria Rușilor e o tragedie, o tragedie în sensul grec al cuvântului. Destinul Rusiei apare ca o tragedie europeană, ca o *ispășire a păcatului original al Europei creștine.*

Apocalipsa lui Ioan nu-i altceva decât revelația legăturii misterioase, care leagă viața națiunilor și destinele Bisericilor. Astăzi, spune S.

Bulgakoff, referindu-se la timpul bolșevismului, destinul Rusiei a devenit o Apocalipsă.

Nașterea națiunii ruse e legată de viața istorică, de încreștinarea și evanghelizarea ei. Sălbaticii și barbarii *Rossi*, cari înspăimântau prin năvălirile lor vecinii și provinciile Bizanțului, au devenit membrii familiei creștine, *homines christiani*, ceea ce înseamnă *homines europaei*. Rusia a fost creștinată la sfârșitul sec. al X-lea. *Sfântul Vladimir*, principele apostolic, a primit cel dintâi botezul, în *Chersonesul Tauridiei*, apoi poporul a fost botezat în mod solemn la Kiev.

Rusia a primit și conservat credința ortodoxă, ca pe un tezaur suprem, ca pe cea mai prețioasă treaptă a sufletului uman. Eforturile nenumărate și zadarnice, făcute de Biserica Romană, de a abate dela credința ortodoxă pe Ruși, au fost zadarnice. Rușii au crezut totdeauna, că credința ortodoxă, e cea mai curată și adevărată. Această convingere constituie sufletul Bisericii rusești. O mie de ani sufletul Rusiei e strâns legat de al Bisericii ortodoxe, și aceste două entități nu fac decât una singură.

Rusia a primit și păstrat credința ortodoxă, ca pe un tezaur de-o valoare absolută, ca pe un dar grațios al Divinității, ca și pe o grație specială acordată de Dumnezeu poporului rus. Biserica ortodoxă, e pentru poporul rus ca o Patrie a Spiritului, cea mai înaltă și prețioasă. A renega credința ortodoxă, ar fi să-ți pui următoarea chestiune:

„Poporul a primit pe Hristos în Biserica Sa?” Răspunsul vine din adâncul sufletului unui popor, care e unic: „*Da! L-a primit*”. *Acela care ar renega credința, nu L-a cunoscut pe Hristos, e orb și surd, iar sufletul său ar fi mort. Acesta e răspunsul pe care-l dau Rușii, aceluia, cari i-ar invita să părăsească Biserica ortodoxă.*

Biserica ortodoxă e una; Ea are conștiința clară a autenticității și e moștenitoarea directă a Apostolilor, și nici o operă omenească nu o poate schimba sub nici un fel.

Iată axioma credinței ortodoxe.

Rusia și-a primit credința dela Bizanț, și era natural să devină o provincie culturală a Bizanțului. Din acest punct de vedere a fost privilegiată, fiindcă Bizanțul în epoca aceea, era păstrătorul tradiției clasice și centrul studiilor creștine. „Romanii” (Romeii, Bizantinii) erau singurii depozitari ai civilizației pentru tot restul lumii barbare, și cum Roma, căzuse într'o stare de barbarie, ceea ce era o realitate de fapt; umanismul și renașterea antichității s'a păstrat sub influența bizantină, care la rândul ei a întinerit civilizația Occidentului. În Bizanț antichitatea n'a murit niciodată; limba lui Omer, Platon, Aeschiles, era tot atât de vie ca și alte-dăți. De aceea hellenismul a influențat mult sufletul rusesc. În domeniul

teologiei, a științei, literaturii și a artei, Bizanțul n'a avut rival între națiunile din Europa. El a întreprins singur să edifice civilizația creștină. Influența Bizanțului la început a dirijat viața politică și bisericească și a Rusiei. Rusia cu ajutorul Bizanțului a putut să aibe un rit minunat în Biserică, format îndecursul secolelor în pietatea mănăstirilor, în splendoarea imperială și în gustul artistic, moșteniri admirabile ale Grecilor. Acest rit minunat cucerea pe misionarii Sfântului Vladimir și întrecea toate religiile existente în frumusețe și fast. Singură liturghia rusă a conservat mișcarea frumuseții vechiului rit bizantin.

Deodată cu ritul, Rusia a primit și a transformat prin geniul său propriu, arhitectura bisericească și pictura religioasă. E recunoscut azi, că vechea icoană rusă, unește cea mai perfectă artă cu cea mai înaltă claritate și viziune mistică. Iconografia Sfintei Fecioare și reproducerile Sfintei Sofii, a divinei înțelepciuni, sunt probele cele mai eclatante.

Rusia ca și celelalte națiuni îndecursul istoriei a trecut prin nenumărate crize, prin momente grave. Aceste crize au fost uneori sângeroase și teribile. Prima a fost invazia Mongolilor din Asia. Rusia s'a sacrificat, deschizând calea Tătarilor spre Europa. A doua criză a fost „epoca tulburărilor”, dela începutul secolului al XVII-lea. Era nouă politică a Moskvei, un despotism feroce, cu reformele lui Pentru cel Mare „cavalerul de bronz”, cum îl numește Pușkin într'o poemă a sa celebră, erau îngrozitoare. Deși opera lui Petru cel Mare a fost salutară pentru Rusia, căci fără ea Rusia ar fi fost imobilizată, dar a venit prea târziu. Marile forțe religioase ale poporului rus în această epocă, au fost puține și fără rezultate. Acestea sunt principalele rațiuni exterioare ale revoluției ruse. Boala Rusiei e un rău european și unul moscvit. A „treia Romă”, a devenit metropola celei de a treia internaționale, Kremlinul sfânt o garnizoană a Sovietelor; opera națională s'a schimbat într'o operă internațională, a copiilor din Diaspora jidovească. Naționalismul religios din Moskva la un moment dat s'a schimbat în cosmopolitism și „inteligentia” a devenit internațională. De aci catastrofa rusească.

S. Bulgakoff mai spune, că unica grija a Rușilor de totdeauna a fost să-și apere cu vehemență și cu fidelitate *tradiția, temelia credinții ortodoxe*. Tradiția care nu cunoaște nici o autoritate suverană, care i-ar putea impune legile sale, *Tradiția veche și unică a Bisericii ecumenice, care-i deasupra timpului trecător*. Sovietele au anihilat întreaga viață a națiunii, au deposedat poporul de toate drepturile lui și l-au redus în starea de sclăvie în care se găsește până astăzi.

Poporul rus, care n'a avut pe nimeni, și-a ridicat fața la Cer, de unde a așteptat și sperat ajutorul.

Ș'intradevăr acest ajutor nu i-s'a refuzat. Azi, grație planului divin, să întâmplă o nouă renaștere a poporului rus. Biserica rusă se trezește la o nouă viață, poporul învie din nou grație puterii Ceriului și a popoarelor luptătoare pentru Cruce și civilizație creștină.

Prof. C. Rudneanu.

Judecând pe alții și judecându-ne alții

Ceea ce-i bătător la ochi în păreri și judecățile pe cari ni le facem despre alții, e îngustimea lor și graba cu care facem. Cu multă ușurință îi împărțim în „oi” și „capre”, ca apoi tot așa de repede să trecem dela o despărțitură la alta.

De ce aceasta? Din pricina faptelor cari pot fi adesea neadevărate. „Lăudăm praful auriu mai mult decât aurul acoperit cu praful” (Shakespeare). Din pricina virtuților de circumstanță apoi. Binele nu-i făcut totdeauna de cei buni, nici răul numai de răi. Fiecare suflet își are clipele lui, fiecare întâmplare își are puterea ei de înrăurire morală, fiecare faptă își are ceealaltă față a ei. Să nu uităm că sunt fapte propriu zise și motive ale faptelor. Așa că, să hotărâști prea de vreme e nesocotit și nedrept.

E mare înțelepciune aceea să ști că bunii nu sunt buni în toate celea și nici răii răi peste tot. Cîmva a zis în glumă că închisorile sunt locuri unde se închid unii, spre a se da de înțeles că ceilalți sunt cinstiți. Glumă de rând, dar cu înțeles adânc. Sfântul Pavel susținea; „Toți suntem sub păcat, toți suntem fii lui Dumnezeu”.

Să-i împarți pe alții așadar în „oi” și „capre”, adeca în despărțituri definitive, nu-i sarcină omenească. Numai Dumnezeu va face aceasta.

Totus, „nu judecați ca să nu fiți judecați”, ar însemna oare că nu sunt deloc reguli de judecată dreaptă?

Să ne înțelegem. Sunt judecăți cari se impun în fața faptelor, cărora n'ai ce le face chiar cu voința, pe cari nu le poți nici încuviința nici opri. Sunt apoi acelea cari se fac în mod liber, în baza unei autorități oarecare pe care cineva și o însușește pe nedrept. Pe acestea le osândește Evanghelia.

Lucrul însemnat e să fii drept și numai în unele cazuri să fii judecător. Și când ești silit și trebuie să fii judecătorul aproapelui tău, atunci să fii după următoarea povață a filosofului Toma din Aquino: să-ți judeci aproapele totdeauna din latura cea mai priincioasă, după clipele de greșală și păcătuire. Nu-i nimic dacă-l vom prețui cu ceva mai mult decât merită.

Și acum noi, aproapele aproapelui nostru, cum să privim judecățile altora asupra noastră? Fiindcă, „nu judecați ca să nu fiți judecați”, te asigură numai de o crufare din partea

lui Dumnezeu și deloc din partea oamenilor. Știm cum a fost judecat Cel mai curat dintre oameni. Tot așa se poate întâmpla cu partea curată din noi; cât despre cealaltă parte, umbroasă, cine știe dacă băgările de vină nu sunt cumva făcute în numele și la inspirația lui Dumnezeu?

Pentru binele cât e în noi, să n'avem nici o grije. Faptele și sufletul sunt numai și numai ceea ce vede Dumnezeu și nu ceea ce zice altul despre ele. Nu suntem nici mai buni, nici mai răi, pentru că ne laudă ori ne ponegrește cineva. Un muritor laudă pe un alt muritor; un om deșert pe un alt om deșert. Cei cari dau ceva pe părerea altora, alagă-se cu ea. Lucrul de căpetenie e să și câștigi o părere bună colo în cer.

Și-apoi, să n'o uităm și pe aceasta, că părerea rea a altuia despre noi, nu ne-ar cădea așa de greu, dacă am avea noi înșine o părere mai rea despre noi. „Păcătuieste acela”, zice Fr. de Sales, „care așteaptă dela aproapele lui mai mult decât dă el lui Dumnezeu”. P.

Despre ce să predicăm?

În **Duminica 25-a după Rusalii**, la 15 Noemvrie 1942, să vorbim despre **planul mântuirii**.

Un învățător de lege a întrebat pe Iisus:

— „Învățătorule, ce să fac ca să moștenesc viața veșnică” (Lc. 10, 25)?

Iată o întrebare chinuitoare de conștiință, o întrebare ce și-o pune fiecare om, fie tăcut în taina cugetului, fie strigând în fața lui Dumnezeu: Doamne, ce să fac ca să moștenesc viața veșnică? Prin ce mijloace și după ce plan să trăesc viața în plinătatea bunurilor ei, în perfecțiunea frumuseților ei și în veșnicia fericirilor ei?!..

Întrebarea deși e pusă de un învățat iudeu, cu gând viclean, ispititor, ne descopere totuși o învățătură specific creștină; că adică nemurirea, viața eternă este o *moștenire*, ce rezultă din calitatea noastră de fii ai lui Dumnezeu. Toți oamenii sunt fii și frați... Și după cum pe pământ copiii moștenesc averile și bunurile părinților, așa și *viața veșnică*: se moștenește ca un bun suprem pe care ni l-a gătit Tatăl nostru Dumnezeu (Mt. 25, 34; Lc. 18, 18). Învățătura aceasta, foarte mângăietoare, o întărește și sf. ap. Pavel când scrie: „*Dacă suntem fii, suntem și moștenitori*”, împreună casnici cu Dumnezeu (Rom. 8, 17; Gal. 3, 29; 4, 7; Ef. 2, 18—19; Col. 1, 12; 3, 24; Tit. 3, 7; Evrei 6, 12; 9, 15).

Din răspunsul Mântuitorului și al legiuitorului rezultă, fără umbră de îndoială, că viața veșnică este rodul iubirii (Lc. 10, 25—27). Iubește pe Dumnezeu și pe aproapele *ca pe tine însuși* și vei fi viu, adică trăiești în vecii vecilor.

Acelaș răspuns îl dă Mântuitorul și altui învățător de lege, când îl întreabă, care-i cea mai

mare poruncă. El răspunde, tot *iubirea* (Mt. 22, 35—9) Și într'un caz și în celalalt, și pe pământ și în cer și în veacul de acum și în veacul viitor, iubirea este porunca cea mai mare, virtutea cea mai aleasă, coroana și perfecțiunea tuturor poruncilor și virtuților.

Mare a fost și este rolul și scopul iubirii în lume și viață.

Din iubire se zămislESC toate lucrurile mari. Din iubire s'a creat lumea și omul; din iubire s'a întrupat Mântuitorul, s'a întemeiat Biserica și se fac toate lucrările ei; iubirea este condiția fericirii pe pământ; prin ea moștenim viața veșnică și ea va prezida și la judecata din urmă (fiind criteriul, semnul după care se vor judeca faptele oamenilor). De aceea rolul ei în viață este mai presus de a tuturor științelor, virtuților și darurilor (I Cor. 13, 1—8).

Iubirea este singura virtute veșnică. Vor înceta științele, virtuțile, credința (când obiectul ei — viața viitoare și veșnică se va moșteni); dragostea nu va înceta niciodată, ci se va desăvârși. *Dumnezeu însuși este iubire* (I In 4, 8); sfânt, bun și veșnic, ca și iubirea.

Un model de iubire mântuitoare ne dă Mântuitorul în frumoasa parabolă a Samarineanului milostiv, așa de bine cunoscută (Lc. 10, 30—7). Omul căzut între tâlhari este omul durerilor și mizeriilor morale și materiale, este *fratele* nostru pe care suntem chemați să-l ajutăm, ca să se ridice și să se salveze.

Pilda aceasta însă nu are numai înțelesul moral. Ea are unul și mai adânc, un înțeles dogmatic. În ea descoperim fapta iubirii divine, *planul mântuirii creștine*, economia izbăvirii arătată în dragoste. Ierusalimul este raiul; omul nefericit este Adam, omul căzut între tâlharii păcatelor; desbrăcarea lui înseamnă pierderea harului divin; rănirea lui arată urmările păcatului strămoșesc: întunecarea minții, slăbirea voinței, stricarea simțirii, bolile, suferințele și moartea; preotul și levitul înseamnă legea mozaică și proorocii V. T. care nu putuseră să mântuiască pe om din urmările căderii. A trebuit să vină Samarineanul milostiv, Mântuitorul Iisus Hristos, care din iubire față de om, s'a coborât din cerul milostivirii și a bunătății lui Dumnezeu, în lumea nefericirilor și a durerilor; s'a întrupat, s'a apropiat de rănile omenirii, a turnat pe ele vindelemn și vin, adică leacuri mântuitoare: harul sf. Taine și cuvântul sf. Evanghelii, apoi l-a dus la o casă de oaspeți, la o casă de mântuire, care e Biserica; iar la plecarea a făgăduit răsplată slujitorilor, — „când se va întoarce”, — la judecata din urmă.

Iată ce tâlc, mai adânc, are pilda Samarineanului milostiv... Dar oricum am înțelege-o, ea

cuprinde planul și rămâne pentru totdeauna modelul iubirii adevărate și mântuitoare.

Astăzi și totdeauna, aproapele face apel la iubirea noastră. E plin de răni, între mulțimea tâlharilor și cerșește iubirea noastră milostivă. Cine-i samarineanul care-i toarnă untdelemnul harului sfințitor și vinul cuvântului mângăetor pe răni, ca să se mântuiască?...

„Să ne ajutăm unii pe alții creștinește, cu fapta, după legea iubirii creștine, ca toți să fim una, în durere ca și în bucurii, în planul mântuirii și al zidirii Bisericii, în veacul de acum și în cel viitor...”

— „*Un trup și un Duh, precum și chemați sunteți într-o nădejde a chemării voastre. Un Domn, o credință, un botez. Un Dumnezeu și Tatăl tuturor, care este peste toate și prin toate și întru noi toți*” (Efes. 4, 4—6).

*

La **Intrarea în biserică** să vorbim despre **părinți și copii**.

Refugiată din țara conducătorilor „fără Dumnezeu” (Rusia bolșevică), fiica unui mare scriitor rus (Alecsandra fiica lui L. N. Tolstoi), declara unor ziariști în 1931 (la New-York), despre oamenii țării sale următoarele:

„Ziua oamenii dărâmă bisericile și noaptea plâng, se căesc și se roagă lui Dumnezeu... Acei oameni care lovesc cu târnăcoapele în zidurile sfinte, îngenunchează noaptea și plâng amar din suflet. Sufletul se împarte în două și merge spre descompunere”.

Oameni de apocalips, care ziua dărâmă la biserică, iar noaptea îngenunchează și se roagă!... Sunt oameni blestemați și nenorociți, care strică moravurile bune și dărâmă cetățile de scăpare, apoi plâng pe ruine, ca Ieremia soarta poporului în robia Babilonului!...

Oameni cu sufletul în descompunere...

De unde: din ce mediu și din ce cauze începe tragedia aceasta?... Din armată vor răspunde unii; din politică vor răspunde alții; din școală sau chiar din biserică, vor spune toți ceice caută pricini externe pentru a lămuri descompuneri și prăbușiri lăuntrice.

Adevărul este că răul social sau colectiv este suma relelor individuale; că răul din afară este fructul răului din inimă (Mt. 15, 18—19; Mc. 7, 20—23); că răul din stat e răul din familie.

Prima revărsare a răului din inimă în lume începe din familie. De aci începe mărirea și decăderea, binecuvântarea și blestemul. Prin copii renaște familia și societatea, și tot dela ei începe și descompunerea și moartea.

Așa încât la întrebarea: de unde începe descompunerea sufletului unui popor, vom răspunde

că dela celulă, din cuibul vieții familiare, dela părinți și dela copiii lor.

Pentru a preveni descompunerea și în același timp pentru a asigura mântuirea și desăvârșirea sufletelor, religia creștină așează pe umerii părinților și a copiilor datorii dela care nu se abate fără primejdia îmbolnăvirii și chiar a morții, trupești sau sufletești.

Încă în Vechiul Testament, *părinții* sunt chemați să fie cu luare aminte la creșterea morală și religioasă a copiilor. Copiii erau considerați, după cum și sunt, un *dar* și o *moștenire* dela Dumnezeu (Fac. 48, 8—9; Ps. 126, 3), de care părinții, ca și Eli, sunt răspunzători până la moarte (I Sam. 3, 12—13; 4, 4—18).

Cea mai însemnată datorie pe care o au părinții față de copii este iubirea (Tit 2, 4). Din iubire izvorăsc toate celelalte virtuți pe care părinții sunt datori să le sădească și să le desvâle în inima copiilor, cum sunt: temerea de Dumnezeu (Ps. 33, 11; Efes. 6, 4), ascultarea (I Tim. 3, 4), purtarea cuviincioasă (Prov. 22, 6), credincioșia (Is. 38, 19) și peste tot învățăturile, poruncile, căile și legea Domnului (Fac. 18, 19; Deut. 4, 9—10; 6, 7, 20—25; 12, 18—19; 32, 46; Ps. 77, 3—10; Prov. 4, 1—4). Părinții mai sunt datori să-și binecuvinteze copiii (Fac. 48, 15—16; Evrei 11, 20—21), să-i mângăie (I Tes. 2, 11), să-i supravegheze (Sirah 7, 24—6; 16, 1—5; 26, 11—12; 42, 9—14) să le dea cele de trebuință (Mt. 7, 9—12; II Cor. 12, 14; I Tim. 5, 8), să-i convingă a nu se căsători cu femei păgâne sau străine de neamul lor (Fac. 24, 1—4; 23, 1—2), să se roage pentru ei și când sunt răi să-i mustre cu asprime și chiar să-i pedepsească (Prov. 3, 12; 13, 24; 19, 18; 22, 15; 23, 13—14; 29, 17; Sirah 30, 1—2, 8—12), îndreptându-i că binecuvântările lor îi însoțesc în viață, ca și blestemele și păcatele lor (Ieș. 20, 5; 34, 7; Numeri 14, 18; Deut. 5, 9; Ps. 111, 1—2).

Cea mai bună *creștere*, pe care o pot da părinții copiilor, este cea morală și religioasă. De ce?... Pentru că, lucrul e știut: fiecare copil este o ființă metafizică (N. Crainic), un mic filosof religios, care se roagă cu drag lui Dumnezeu, îi place biserică, pune întrebări despre lume și viață, vrea să știe toate și întreabă de toate, prin ceace caută rațiunea ascunsă a tuturor lucrurilor. Toți copiii au o firească și misterioasă pornire spre Dumnezeu, spre religie.

Cu răspunsuri bune și cu îndrumări sănătoase, creșterea în „cei șapte ani de acasă” lasă în inima și în mintea copiilor urme și amintiri neșterse. O bună educație acasă desvâltă sentimente religioase pe care cea mai rea școală nu le poate nimici. Le poate acoperi pentru un timp, dar nu pentru totdeauna.

Peste tot, părinții sunt datori să-și *imbisericească* copiii, nu numai când sunt de șase săptămâni, ci totdeauna; să-i împrietească cu Duhul lui Dumnezeu și să-i crească sub aripile Bisericii, așa după cum a fost îmbisericită și crescută și Maica Domnului.

Nu mai puțin sunt datori *copiii* să aibe temere și ascultare față de legea Domnului (Deut. 30, 1-3; 31, 13; Prov. 28, 7) și tot așa față de părinți, după cum spune așa de limpede porunca a cincea (Ieș. 20, 12; Sirah 3, 1-16; Tovit 4, 3-4; Mt. 15, 4; 19; Mc. 7, 10; 10, 19; Lc. 18, 20; Ef. 6, 1-3; Col. 3, 20; I Tim. 5, 4). Neascultarea, batjocura, asuprirea și blestemarea părinților este păcat strigător la cer (Ieș. 21, 15-16; Lev. 20, 9; Deut. 21, 18-21).

Mântuitorul Hristos a iubit *copiii buni* ca nimeni altul; i-a chemat la sine, i-a binecuvântat, i-a luat în brațe și, pentru smerenia, religiositatea, sinceritatea și nevinovăția lor, i-a dat de exemplu de urmat tuturor ucenicilor și ascultătorilor săi (vezi: Mt. 18, 3-5; 19, 13-15; 21, 15-16; Mc. 9, 37; 10, 13-16; Lc. 9, 48; 18, 15-17).

Noi vedem în copii primăvara vieții, mugurul familiei, viitorul neamului și tăria Bisericii. Este frumos când din pământul țării crește grâul cel mai bun și se cultivă florile cele mai alese; când în grădinile și gospodăriile satelor și orașelor găsim pomii de soiul cel mai nobil și animalele cele mai bine îngrijite. Dar, neasemănat mai frumos este când în casele noastre avem copiii cei mai sănătoși, cei mai bine îngrijiți și mai bine educați.

Este de însemnat că *grija educației copiilor* nu aparține numai familiei. O bună parte din ea revine statului și alta Bisericii. Copiii nu sunt numai ai părinților, dar nici numai ai statului, căci nici un om nu aparține în întregime altui om. Copilul care este numai al familiei este rodul și robul celui mai mare egoism, iar copiii care sunt numai ai statului sunt copiii nimănui. În chip natural, copiii aparțin părinților, dar sunt și ai societății, ai statului, ai Bisericii și ai lui Dumnezeu. Toate instituțiile poartă obligațiile și răspunderile creșterii, îngrijirii și ajutorării lor, cu toate mijloacele morale și materiale de care dispun.

Educația cea mai sănătoasă se dă copiilor când toate așezămintele care răspund pentru creșterea lor își armonizează interesele și principiile lor cu *scopul* pe care îl are în vedere educația cea mai bună: formarea, caracterului religios-moral. Cu *oameni de caracter moral și de convingeri religioase* nu se va destrăma nicio societate, nu se va dărâma nici un stat și nu se va închide nicio biserică.

Pe lângă toate acestea, nu trebuie scăpat din vedere că copilul e crinul, îngerul și dragălășenia

familiei. În neprihănirea lui, vedem cerul cu îngerii lui Dumnezeu.

— Dați-mi ochiul unui copil pe toată viața și nu voi vedea decât lumina fericită a raiului dumnezeiesc, spunea un dascăl (N. Crainic).

Cei mai mulți oameni credincioși au și adoră pe Dumnezeu copilăriei; pe Dumnezeu inimii, Dumnezeu iubirii și al rugăciunii. Iubirea și rugăciunea revelează copiilor pe Părintele lumii și al oamenilor; iubirea și rugăciunea îi face să-L îndrăgească și să-L primească în suflet pe toată viața icoana Lui sfântă, ocrotitoare și mântuitoare — bine înțeles dacă sunt deprinși de mici cu *rugăciunile* și cu *datinile religioase* (ducerea de mână la biserică, facerea sf. cruci, îngenuncherea, cântarea religioasă, ducerea darurilor la sf. altar, aprinderea lumânărilor în biserică ș. a.)

Copiii poartă mai curat în mintea și inima lor îngerească chipul lui Dumnezeu. Nevinovăția și blândețea lor e măsura omului desăvârșit. De aceea zice Mântuitorul: „*De nu vă veți întoarce și de nu veți fi ca pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor*” (Mt. 18, 3).

Ce este suspinul și dorul după copilărie, cântat cu atâta duiosie de către poeți, dacă nu suspinul după neprihana copilăriei, dorul după raiul întrezărit și pierdut...

F.e ca acest suspin și acest dor nestins să întoarcă inimile părinților spre fii și pe cei neascultători spre înțelepciunea dreptilor (Lc. 1, 17).

Cărți

70 cântări religioase. Cum se cântă în Eparhia Aradului. Ed. Diecezana Arad 1932, 137 pagini, 150 lei.

Cu îndrumarea și binecuvântarea P. S. S. Părintelui Episcop Andrei, dl prof. Trifon Lugojan, directorul Școlii de cântăreți bisericești din Arad, a tipărit o colecție de peste 70 cântări religioase: tropare, svetilne, pricesne, irmoase, catavasii, condace, psalmi, polieleul, doxologia, cântări liturgice, ș. a. toate rânduite pe note pentru a se învăța mai ușor și pentru a se cânta în comun.

Nu ne putem da seama de ajuns ce comori duhovnicești se cuprind într-o astfel de carte și cât folos pot scoate din ea cântăreții stranelor și conducătorii Școlii de Dumineca.

Dacă nu ar cuprinde decât cele 30 pricesne și ar face-o destul de prețioasă și căutată.

Ne-am dat seama de atâtea ori de greutatea cu care se învăța cântările bisericești. Pentru a le putea cânta tot poporul, unison. Mai ales în pelerinajele la mănăstire: nu întâlnești pelerini ndi

două sate ca să poată cânta o cântare bisericească la fel. Neajunsul acesta, cu puțină osteneală din partea conducătorilor și membrilor Școalelor de Dumineca de acum înainte se poate înlătura. Psălmii aleși, doxologia și alte cântări, se pot de acum înainte învăța după note și astfel ar aduce bucurii și roade duhovnicești neînchipuit de multumitoare.

Dar, lăsând la o parte pelerinajele, să ne gândim numai la bisericile parohiale: cu cât va fi slujba mai solemnă și mai impresionantă când va cânta tot poporul, cel puțin unele catavasi sau unele pricesne, dacă nu Liturgia întregă!...

P. S. S. Părintele Episcop Andrei a spus de atâtea ori că dorește la răspunsurile liturgice să cânte tot poporul, să avem astfel *biserici cântătoare*.

Este un desiderat cât se poate de frumos, fără să fie greu de realizat, — pe lângă puțină osteneală, desigur.

Toți călătorii care vin din Transnistria, vin încântați de pietatea cu care poporul desrobit însoțește slujbele religioase. După prigoane sângeroase de 25 ani, poporul rus încă își știe cânta slujbele în cor dela început până la sfârșit...

Dacă noi nu învățăm totul, să încercăm cel puțin o parte, din ce avem pe note. E păcat să ne mai plângem de lipsa de interes față de biserică și de absența pietății la slujbele divine, dacă nu încercăm să *cultivăm* și să dezvoltăm în sufletele credincioșilor *simțul religios* prin rugăciune și cântare comună.

Cântările religioase, publicate de dl prof. T. Lugoian, cuprind cele mai însemnate și cele mai obișnuite cântări din tezaurul cultului creștin ortodox. Propagarea și învățarea lor este una dintre cele mai elementare și mai necesare datorii ale chemării pastorale și misionare.

*

Pr. Fl. Mureșanu: Biserica din Deal.

Cluj 1942, Pagini 203.

E vorba de cea mai veche biserică ortodoxă română din capitala Transilvaniei, de biserică din Cluj, care a servit și de Catedrală, până ce s'a clădit actuala Catedrală monumentală.

Autorul monografiei este Păr. Fl. Mureșanu din Cluj.

Sf. Sa începe lucrarea cu istoricul și descrierea bisericii, — zidită la 1796 și rămasă până la 1932, 136 ani, singura biserică ortodoxă din Cluj, apoi continuă cu descrierea obiectelor, icoanelor, manuscriselor, tipăriturilor bisericii, cu înșirarea slujitorilor ei: protopopi, preoți, cântăreți, epitropi și binefăcători, și încheie cu o colecție de acte și documente, reproduse din arhivele parohiei, cele mai multe dela mitropolitul Șaguna.

Astfel de lucrări, ca și monografia scrisă de Părintele Mureșanu, sunt deosebit de prețioase și necesare. Cunoscând prin ele trecutul zbuciumat, învățăm să ne orientăm mai bine în drumul spre viitor.

*

Cezar Pruteanu: Icoana cea făcătoare de minuni. Sau adevărata întemeiere a sfintei Mănăstiri din Bodrog. 18 pagini,

Autorul privește și interpretează câteva date istorice privitoare la originea sf. Mănăstiri a Bodrogului în lumină de legendă, într'o viziune peste veacuri până pe la începuturile romane și creștine în Dacia.

E lăudabilă patima autorului față de viața străveche a poporului nostru *dac* creștin în toată fizionomia lui trupească și sufletească, precum și legătura de iubire ce o manifestă față de biserică și conducătorii străbunilor noștri. Dar, că lucrurile s'au petrecut așa cum spune legenda, cine nu poate dovedi?...

*

Grigorie Popa: Armand Godoy. Poet latin et chretien. Ed. „Țara“ Sibiu, 1942.

Dl prof. Grigorie Popa, secretarul F. O. R. și directorul ziarului „Țara“, este un scriitor fecund.

În prezenta broșură D-sa face cunoscut în patria noastră numele poetului A. Godoy și mai ales cuprinsul religios al operii sale literare, care urmează drumul dela „Cântarea Cântărilor“ la „Drumul Crucii“, dela iubirea umană la iubirea divină și dela jertfa la mântuire.

Ca tot ce scrie dl Gr. Popa, și broșura de față are miez, nerv și elan de scriitor autentic.

Informațiuni

■ MM. LL. Regele Mihai I și regina Mamă Elena, Sâmbătă în 31 Oct. 1942, au asistat la inaugurarea expoziției desrobirii organizată la Chișinău cu prilejul împlinirii unui an dela eliberarea Basarabiei de sub stăpânirea bolșevismului.

Cu acest prilej s'a sfințit Catedrala Chișinăului, reclădită, renovată și pictată aproape în întregime. Lucrarea, făcută prin contribuții primite din toată țara, a costat 12 milioane lei.

În ziua următoare, Duminecă în 1 Nov. c. Majestatele Lor au participat la serbările expoziției similare organizată la Cernăuți, unde de asemenea au primit omagiile mulțimilor și defilarea școlilor, armatei și țăranilor în frumoasele și pitoreștile lor costume naționale.

■ **Hirotonii.** În ultimele zile P. S. S. Părintele Episcop a hirotonit întru preoți pe Păr. diacon I. Ageu și pe d-l candidat Sinesie Ioja pentru parohia Strâmba cu detașare la Valea-Mare. Alte patru hirotonii urmează.

■ **P. S. S. Arhiepiscopul Eugen Laiu** a fost numit până la alegerea titularului, Episcop-locotenent al Eparhiei Constanța.

■ **Universitatea din Cluj-Sibiu** și-a inaugurat cursurile Duminică în 1 No. c., după un serviciu religios oficiat în Catedrala mitropolitană de către un sobor de preoți, după care a predicat Păr. prot. A. Nanu, duhovnicul studenților. A urmat sfințirea steagurilor Universității și Facultăților, de către I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae, după care I. P. S. Sa a rostit o cuvântare impresionată.

După serviciul divin a urmat festivitatea dela Teatrul orașului unde dl rector Dr. I. Hațieganu a vorbit despre operele profesorilor și misiunea Universității și a studenților în trecut și prezent.

După cuvântarea dlui rector s'au predat în mod solemn drapelele Universității.

Dl prorector dr. Ioan Lupaș a predat drapelul Universității dlui rector dr. Iuliu Hațieganu, iar dl rector a predat drapelele Facultăților dlor decani: Aurelian Ionașcu dela drept, D. D. Roșca litere și filosofie, D. V. Ionescu științe și V. Papilian, decanul Facultății de medicină, pe cari aceștia sărutându-le au promis că le vor păstra cu demnitate și devotament.

După amiază s'a inaugurat și sfințit statua poetului Andrei Mureșanu, așezată provizor în fața Universității.

Seara dl prorector Dr. I. Lupaș a inaugurat cursurile prin conferința despre „Epocele istorice în evoluția politică a Transilvaniei“.

Nr. 5014/1942.

Ordin

pentru serviciile divine speciale din post.

Reamintim tuturor P. C. Preoți că în decursul postului de pregătire pentru Nașterea Domnului, ce începe în 15 Noemvrie a. c. sunt datori a sluji următoarele servicii divine speciale:

Miercuri, după amiază, Paraclisul Maicii Domnului: iar

Vineri, după amiază, Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos.

Arad, în 6 Noemvrie 1942.

† Andrei.
Episcop.

Nr. 4836-1942.

Comunicate

Secția Arad a Asociației „Andrei Șaguna“ a Clerului ort. rom. din Mitropolia Ardealului, în adunarea generală, ținută în ziua de 16 Octomvrie a. c., a hotărât înființarea unui fond de ajutor mutual, la care sunt înscrși toți membrii fondului de ajutor preoțesc (preoți și preotesce), cari vor contribui cu câte 50 lei la moartea vreunui membru. Totalul acestor taxe de a 50 lei se

va preda familiei celui decedat, peste cota cuvenită din fondul de ajutor preoțesc. Aceasta hotărâre a intrat în vigoare cu data de 16 Octomvrie 1942.

Arad, la 31 Octomvrie 1942.

Consiliul Eparhial.

Nr. 4839/1942.

Cucernicii Părinți Preoți sunt invitați a veghea ca credincioșii rămași acasă să se arate demni de truda și sacrificiile celor de pe front prin muna și conduita lor, în toate manifestațiile vieții. Vor veghea în special ca tineretul să respecte legile buneii credințe în orice împrejurare și să-și impună de bună voie restricțiunile impuse de vremile de grea încercare prin care trecem.

Consiliul Eparhial.

Asociația Clerului „A. Șaguna“

Ad. Nr. 59-1942.

Desbinarea din sânul Asociației zise generale a Clerului era de prevăzut și doream, fără să reușesc, să o previn, prin broșura „Gânduri de reorganizarea profesională unitară a Clerului din Patriarhia română“ — broșură informativă pentru membrii Asociației noastre în prim loc.

Intervenind desbinarea din partea părintelui Al. Nicoreanu dela București, realizată prin punerea la cale — fără forme și fără autorizații statutare suficiente — a „Congresului“ său dela Cernăuți din 24 Sept., când C. Sa s'a lăsat ales președinte al Asociației generale, i'am adresat la 30 Sept., în urma unei consfătuiri la Sibiu cu președinții unor secții eparhiale și cu alte persoane marcante din Clerul ardelean, o scrisoare, în care-i arătam amănunțit greșelile săvârșite și consecințele acelora. Tot atunci îi ceream să repare ce a stricat, știindu-se și aceea, că Asociația „A. Șaguna“ — ne fiind încadrată încă în mod formal în Asociația generală, ci păstrând numai un raport de colaborare în nota unei sperative federalizări — nu poate adera nici la una și nici la alta din cele două fracțiuni, și nici de a se amesteca, în nici un chip, în frământările menite a le lichida între olaltă aceia cari s'au diferențiat.

În asemenea împrejurări ținându-se adunarea secției eparhiale Arad a Asociației noastre în 16 Oct. a. c., aceasta și-a exprimat regretul pentru desbinarea produsă și dorința pentru grabnica soluționare a crizei intervenite, pentru ca apoi să se poată relua firul tratativelor pe baza principiului de federalizarea a Societăților existente preoțești, sub regimul unui statut comun.

Arad, 30 Oct. 1942.

Icon. Stavr. Dr. Gh. Ciuhandu,
președinte.

A APĂRUT!

A APĂRUT!

**Calendarul creștinului
ortodox pe anul 1943.**

Redactor: Prot. C. Magieru.

Prețul 40 lei.

Diecezana Arad.